

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Yeri'at Shelomoh ...

Pappenheimer, Salomon Seligmann

המלש, מיהנפפ

Dyhernfurth, [5]571 [1810/11]

זכ העירי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8834

יריעות שלמה

חלק ג יריעה כז

כי לא מצינו שיהי' הצדוקי חייב מיתה בידי אדם ומכ"ס סקילה וכלי עדים והתראה גם אי אפשר להמית באחרונים שהם רכים אבל הענין שזרקו רק עליו אחרונים ולא המיתוהו . ועל הזריקה היה אמרו ורגמוהו כל העם :

יריעה כז

פת . חלל . פגר . נבלה . גוף הכ"ח שאין בו חיים ר"ל

שנעדר סימני החיות או שימצאו בו סימנים שאינו חי (עיי' לעיל באור המית) יקרא באלה השמות בדרך כלל . ובהבדל יורה כל אחד על אחד מן השניים שהיו בגוף המת . הנהגה שם בזה כמבואר למעלה על מהות המיתה בדרך כלל בין שמת בטבע או שנהרג ונרצח כל שאין בו סימני חיים או שיש בו סימנים שאינו חי יקרא מת (לייכע . קאלאוור) . והשניים המתהוים בגוף הנקרא מת הם שלשה . הא' . החולשה הימירה שאין כמוה הבא מחד הסתלקות כח וקשור הנפש החיוני עם הגוף (קראפט לאזיקייט) . הב' . העדר התנועה הבוסיית שאינו נמשך מחד חולשת הכח החיוני רק מפאת בטול הכח התנעיי (מאטום) לפי משקל וכובד הכח המושך והדוחה ומיץ ושומן מיתרי הגוף (בוועג לאזיגקייט) . והג' . הפסד מציגת והרכבת הגוף שהוא ג"כ בלתי נמשך מחולשת הגוף אף לא מבטול תנועתו כ"א מחד השחתת המציגה של הדם ושאריו להלוחיות שבגוף החי שעי"כ נחבטל קשור הכחות החיוניות שבין זה לזה (אויף לעזונג . פרו וועזונג) . המשל בזה . הוולד במעי אמו הנה הוא בעל תנועה גם מציגתו טובה אבל הוא חלוש ביותר עד שבחינת חולשתו הרי הוא כמת . כנגד זה האדם בשעה שיטן שאין מציגתו נפסדת גם אינו חלוש כי השינה מוסיף בו כח . אבל הוא מבטול התנועה עד שיש בני אדם שכשהם ישנים אין מורגש מהם אפי' שנועת הנשימה . כנגד זה בעל השגטון . שהוא אינו חלש כי רוב המשוגעים בעלי כח אמיץ . גם הוא בעל תנועה מרובש אך מציגתו נפסדת ביותר . ובחינת אלה ג' השניים המצויים בגוף המת הנהגה ג' השמות חלל . פגר . ונבלה . בפרטות . נקרא גוף המת חלל . ובחינת גודל חולשתו . ששם חלל מגזרת אל לשון חולי וחולשה (שוועכע . אהנמאכט)

בענין שאמר וחליתו והייתי ככל האדם (שופעי' ט"ו ו' וי"ז) שאין ר"ל שיהי' חולה ככל האדם שאין כל האדם חולים אבל שיסוד כמו הרב ויהי' חלוש בשאר כל אדם . וכן וימל מאד מהמורים (ש"א ל"א ג') דהיינו חלש . וכפל הלמ"ד של חלל לאוראת הפלגת החולשה ורבויה שכן דרך בעל הלשון להכפיל אותיות ומיכות להורות על עוצם ורבויו הדבר כמו סביב . כסף . שחם ערער קרקר וכמבואר אצלנו כבר בהרבה מקומות . ורוב שמושי חלל על הרובי חרב . כמו בחלל חרב . חללי חרב . הרבו על חלליהם שבזולת כריתת הראש או פטיעת המוח או דקירה בזנבון און החרב ממיית אך ע"י הבאות רבות בחרב יחלש המוכה וימות . ונמצא ג"כ חלל מבלי מכת חרב כמו חללים שכבי קבר (תלים פ"ח ו') ולבי חלל בקרבי (שם ק"ט כ"ב) . מחללי רעב (איכ"ד ט')

ובבחינת הפסד התנועה ובטולה נקרא גוף המת פגר (לוהדר) והוא שם מורכב מן פה-גר . לשון דירה ותפיסת מקום שאינו זו מכאן מחמת הפסד התנועה וגשאר חמיד פה בזיקותו . כמו את פגריכם על פגרי גלולכם (ויקרא כ"ו לח"ד) דהיינו חלילים שאין בהם תנועה מעיקרו . מזה הענין אשר פגרו מלכת אחר דוד (ש"א ל' י' וכ"א) שהיו מבוסלים התנועה מחמת טיפות וטורח הדרך ולא יכלו לזוז ממקומם . וכענין כל הנחשלים אחרוך (דברי כ"ה י"ח) שלפיכך הי' ג"כ מן הדין שיעלו חלק בבזיה כמ"ש שם בחלק היורד בחלק היושב יחדו יחלקו באשר שהיו אנוסים שאילו הי' שושעים בהעדר הליכה לא הי' דוד אומר לחלק להם שלל :

ובבחינת הפסד מציגת הגוף נקרא גוף המת נבלה . לא מאכלו כל נבלה . לא תלין נבלתו על הפץ . נבלת עבדך למאכל . וגזרת נבלה מן בר לשון בלוי שהוא בעלמו הפסד מציגת הדבר והרכבתו כמו אחרי בלותי היתה לי עדנה . נבל חבל . בני נכר יכלו . ועלהו לא יבול (פר וועזן) ועון נבלה ט"ן נעל האמת"ו והיינו נפסד המציגה (אחס-לוהדר) ומיד שמת הכ"ח נקרא נבלה כמ"ש לא הלץ נבלתו על הפץ אע"פ שהומת בו ביום ולא נרקב הבשר עדין . כי אי אפשר לזייתה בלי הפסד המציגה מחלה שהוא והחולשה העצומה הם סבות המיתה אבל העדר התנועה והדקנון הם רק סימני מיתה לא המיתה עצמה :